

Groot gelijk?!

Gelijke onderwijskansen in Vlaanderen

23 november 2004

Integratie van AN in secundair
onderwijs

Tom Verheyen

Filip Paelman

Overzicht

- Omzendbrief
- Tasan
- Vervolgonderzoek
- Referentiekader
- Een krachtige leeromgeving (video)
- Aanbevelingen naar beleid

Omzendbrief

- Het onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer.

- Dit houdt onder meer in dat :
  - - het onthaalonderwijs bij de anderstalige nieuwkomer de nodige taal- en andere vaardigheden ontwikkelt om de leerboodschappen in zijn/haar toekomstige klas te begrijpen en bovendien om deel te nemen aan het sociale verkeer dat in en buiten de klas en de school plaatsgrijpt!

Ontstaan van de Tasan

- Doorstroming voor veel IIn = problematisch
- Vraag van de onthaalleerkrachten
  - Ben ik goed bezig?
  - Hoe meet ik taalvaardigheid?
- Vraag van de reguliere scholen
  - Wat wel/ niet verwachten van ex-onthaalklassers?
  - Hoe doorstroming verbeteren?

Doelgroep van de Tasan

- Anderstalige nieuwkomers
- Tussen 12 en 16 jaar!
- Afname op het einde van het onthaaljaar
- Na minimum 7 maanden onthaalklas

Functie van de Tasan

- Peilt TV die IIn nodig hebben om in 1° graad SO te functioneren
- Niet onderwijsoriënterend: geeft niet aan of leerlingen naar een A-, B-richting of Buso moeten
- Wel diagnose: wat kan IIn al wel en waar nog ondersteuning nodig?
- Slechts opname!!
- Ruimere evaluatie nodig!

Opbouw Tasan

- Gebaseerd op eindtermen BO, doelen onthaaljaar, ontwikkelingsdoelen 1° graad SO
- 3 vaardigheden: luisteren, lezen, schrijven
- 7 taken met verschillende moeilijkheidsgraad
- 2 parallelle versies

Moeilijkheidsgraad Tasan

- Verwerkingsniveau: enkel tekst kopiëren of eigen antwoord formuleren
- Inhoud van de tekst/ abstract onderwerp (bloedsomloop) of concreet (beschrijven voorwerp)
- Mate waarin er context aanwezig is (vb. afbeeldingen ...)
- Talige vaardigheden (bv. is de taak mondeling of schriftelijk)

Scoring Tasan

- Geen globale score → wel subscores
  - A Vaardigheid
  - B Receptie/productie
  - C Verwerkingsniveau
  - D (visuele en talige) ondersteuning

Subscores <-> referentiepunten

Ex-onthaalklassers in de verschillende onderwijsrichtingen

- 27% --> ASO (<--> 66% regulier onderwijs)
- 4% --> TSO
- 59% --> BSO (<--> 18% regulier onderwijs)
- 4% --> BUSO
- 5% --> Tweede onthaaljaar

Behaalde attesten

- A-attest: 56% (<->79,38% regulier onderwijs)
- B-attest: 8% (<->10,79% regulier onderwijs)
- C-attest: 26% (<-> 8,99% regulier onderwijs)

Samenhang studierichting - attest

- Wie start in ASO --> grote kans om daarin door te stromen (69%)
- Wie start in BSO --> grote kans op C-attest (34,24%)

Op welke vakken vallen leerlingen uit?

- Leerlingen met B- en C-attest vallen uit op vakken als Nederlands, Vreemde talen, zaakvakken en wiskunde
- Wel positieve scores op praktijkvakken

Samenhang vooropleiding <-> resultaten in vervolgonderwijs

- De laaggeschoolden scoren gemiddeld genomen lager dan de hooggeschoolden (meer dan 3 jaar basisonderwijs)
- Dit geldt zeker voor Nederlands, wiskunde, zaakvakken en vreemde talen, minder voor praktijkvakken!
- Opmerking: cfr Tasan-resultaten!

Samenhang Tasan - behaalde attest

- C-attest --> gemiddeld 52,24 % op Tasan
- B-attest --> gemiddeld 62,84% op Tasan
- A-attest --> gemiddeld 66,75% op Tasan

Een goed vangnet

- Op schoolniveau
- Op niveau van leerkrachtenteam
- In de klas

Een goed vangnet

■ Op schoolniveau

- Informeer je op voorhand over onthaalonderwijs
- Luister-, snuffelstages
- Denk vooraf na hoe AN ontvangen op school?
- Zorg dat info onthaalschool doorstroomt naar betrokken leerkrachten
- Opvang EO opnemen als aandachtspunt binnen schooltaalbeleid

Een goed vangnet

- Ga de organisatorische mogelijkheden na om EO die er nood aan hebben extra te ondersteunen
- Sommige onthaalscholen werken met vervolgcoach = 'go-between'
- Duid eindverantwoordelijke of mentor aan in het team
- Vraag steun van externe partners zoals CLB/begeleiding

Een goed vangnet

■ Op niveau van leerkrachtenteam

- Op geregelde tijdstippen overleg in team over EO
- Leg je vragen op didactisch inhoudelijk vlak voor aan collega's
- niet taalvak-leerkracht <-> taalvakleerkracht

Een goed vangnet

■ In de klas

- Lkr Ned.: hoe kan ik de taalvaardigheid van de Eo vergroten
- Lkr N-Tvk: hoe ervoor zorgen dat EO lessen beter begrijpen?
- Lkr Vr-T: extra moeilijkheid

Een goed vangnet

Concrete tips voor elk van deze leerkrachten:

‘Achtergrond en tips voor leerkrachten en directies in de vervolgschool bij de opvang van ex-onthaalklassers’

Er bestaan geen toverformules!!

■ Sleutelbegrippen

- Intentionaliteit
- Een veilige en leerlinggerichte leeromgeving
- Samenwerken
- Differentiëren

Referentiekader

1. LIn kunnen gericht informatie zoeken en informatiebronnen en –kanalen gebruiken.
2. De lIn kunnen relevante informatie uit mondelinge of schriftelijke teksten globaal begrijpen.
3. De lIn kunnen relevante informatie mondeling of schriftelijk begrijpelijk formuleren in een eenvoudige tekst.
4. De lIn kunnen uit mondelinge of schriftelijke teksten doelgerichte relevante informatie selecteren.
5. De lIn kunnen relevante informatie mondeling of schriftelijk samenhangend en gestructureerd formuleren.
6. De lIn kunnen relevante informatie uit mondelinge of schriftelijke informatiebronnen kritisch verwerken (toetsen aan voorkennis, vergelijken van verschillende bronnen)
7. De lIn kunnen mondeling of schriftelijk een persoonlijke analyse van relevante informatie formuleren.

15 Taalvaardigheidsdoelen

8. De lln begrijpen een mondeling of schriftelijk geformuleerde vraag of instructie zodat ze gepast kunnen reageren.
9. De lln kunnen vragen of instructies mondeling of schriftelijk begrijpelijk formuleren.
10. De lln kunnen mondeling om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen.
11. De lln begrijpen mondeling of schriftelijk geformuleerde uitnodigingen of voorstellen zodat ze gepast kunnen reageren
- ...
12. De lln kunnen een voorstel of uitnodiging mondeling of schriftelijk begrijpelijk formuleren

15 Taalvaardigheidsdoelen

13. De leerlingen kunnen mondeling of schriftelijk duidelijke afspraken maken.
14. De leerlingen begrijpen mondelinge of schriftelijke feedback op hun houding of gedrag, een proces of een product zodat ze gepast kunnen reageren.
15. De leerlingen kunnen mondeling of schriftelijk hun eigen mening en gevoelens begrijpelijk formuleren.

15 Taalvaardigheidsdoelen toegepast op 4 domeinen

- A) **Schoolse redzaamheid: participeren:** Ned. nodig om te participeren aan de schoolse organisatie en te kunnen communiceren over eigen leerproces en -traject
- B) **Schoolse redzaamheid: leren:** Nederlands nodig om lesinhouden in het onthaal- en vervolgonderwijs te begrijpen er erover te kunnen communiceren.
- C) **Informele contacten aangaan en onderhouden:** Ned om informele contacten in/buiten de school aan te gaan
- D) **Maatschappelijke redzaamheid:** Nederlands nodig om participeren aan rel. maatsch. organisaties en structuren

B) relevante vaardigheden verwerven in klas- en schoolverband

3. De leerlingen kunnen relevante informatie mondeling of schriftelijk begrijpelijk formuleren in een eenvoudige tekst

B3. De leerlingen kunnen mondeling/schriftelijk een eenvoudige boodschap/tekst mbt het onderwerp van een onderwijsactiviteit formuleren/schrijven.

Vb: De leerlingen kunnen mondeling aan een leerkracht vertellen wat ze weten mbt het onderwerp van een les.

C) Informele contacten aangaan en onderhouden (in en buiten de school)

8. De leerlingen begrijpen een mondeling of schriftelijk geformuleerde vraag of instructie zodat ze gepast kunnen reageren.

C8. De leerlingen begrijpen een mondeling of schriftelijk geformuleerde informele vraag of instructie

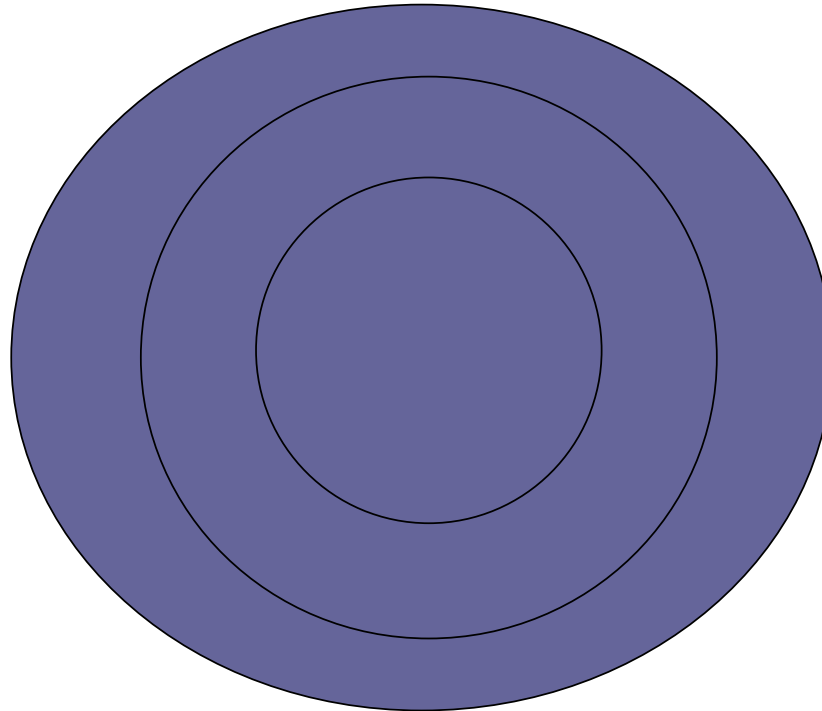
Vb: De lln begrijpen in het kader van een buitenschoolse activiteit een eenvoudige routebeschrijving door een bekende volwassene.

Referentiekader

- <http://fuzzy.arts.kuleuven.ac.be/ctm/andoelen>

Een krachtige leeromgeving

Een positief en veilig klimaat

- Voelen de leerlingen zich op hun gemak in de klas?
- Komen alle leerlingen gelijkwaardig aan de beurt tijdens de les?
- Worden fouten of problemen op een positieve manier benaderd?

Betekenisvolle taken

- Relevante doelstellingen
  - Is het doel van de les gericht op inzichten verwerven en vaardigheden ontwikkelen
  - Moeten de IIn taal functioneel gebruiken

- Motiverend?
  - Zijn de activiteiten probleemoplossen en uitdagend?
  - Worden ze op motiverende manier ingeleid?

Betekenisvolle taken

- Toegankelijkheid
  - Wordt er rekening gehouden met aanwezige voorkennis?

- Interactie
  - Mogen de leerlingen samenwerken tijdens de lessen
  - Wordt er in heterogene groepjes gewerkt

Ondersteuning

- Bij voorkeur tijdens
  - Niet zelf oplossing geven, maar In BEGELEIDEN om zelf de oplossing te vinden
- Soms voorafgaand nodig
  - Bij moeilijke taken extra ondersteuning voorzien (extra afbeeldingen, eenvoudige vragen, minder informatie laten verwerken, voorgestructureerd schema, ...)

Aanbevelingen naar beleid